Ч. 155. Чернівцї, вівторок дня 16. (28.) липня 1896. Рочник XII.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)
Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Що на то скажуть панове даскали?

За моє жито ще мене й бито.

Так може про себе сказати пан даскал Іван Вірста з Замістя. Подав був в 129-ім числї „Буковини“ добру раду, аби православні даскали подумали над поправою своєї долї, щоби сходили ся на наради, — а тут єго товариші, Яков Богдан, Ілия Юсип і Василь Пентелейчук, накинули ся за то на него в „Буковинских Вѣдомостях“ і кажуть, що вирікають ся єго — чому? бо він свою раду надрукував в „Буковинї“, а не деинде! Тілько єго всеї нїби вини! Розумні даскали сказали би: „Лїпше нам давати письма до „Буковини“, що виходить 27 разів на місяць і всї буковиньскі Русини єї читають, анїж до ґазети, що виходить ледви 4 або 2 рази на місяць; бо в „Буковинї“, тому що она так часто виходить, можна добре свою справу підперти і часто о нїй говорити, а она-ж за то від нїкого заплати не жадає,“ — а ту три пп. даскали поступили собі так несправедливо із своїм товаришем за то, що він знав, як найлучше до справи брати ся. І кажуть таке: „Понеже ми, православні церковні півцї, не можем і не хочем мати нїчого спільного з фонетичною „Буковиною“, яко ґазетою рускому народу і православній церкві враждебною, то не можем мати також нїчого спільного з тими, котрі в тій ґазетї пишуть (значить, і з п. Вірстою). Хто служить Богу, нехай не покланяє ся сатанї!“

Таке написали они і певно думають, що страх яку мудрість пустили в сьвіт. А коли-б они дїйсно служили Богу і правдї, то повинні би висповідати ся, що таку лож написали на людий, котрі пишуть „Буковину“ і щодня боронять руский нарід і православну церкву. Що они згрішили тою клеветою на нашу ґазету, то видко ясно і з їх письма в „Буковинскихъ Вѣдомостяхъ“, де самі признають ся, що „Буковини“ не читають і „лише случайно дістали 129 число від народного учителя“, — а прото на підставі того одного числа, а властиво зовсїм невинного письма п. Вірсти, написали зараз згадану клевету. Так не роблять люди розумні і справедливі і пп. Богдан, Юсип і Пентелейчук не мають чим хвалити ся перед сьвітом, бо їх поступок то єсть власно поклін сатанї.

Иньші пп. даскали инакше думають.

Они думають, що на ґазету „Буковину“, котра бере даскалів в оборону, за то не годить ся кидати камінєм, а годить ся ще й подякувати. І справдї кількох даскалів було в нашій редакциї і також писали нам, аби ми що сили старали ся поправити їх материяльне положенє і збільшити їх повагу в краю. На то ми пристали дуже радо і заявляємо сим, що будемо поміщати письма пп. півцїв в їх справах. Православних руских півцїв на Буковинї за мало, аби они могли мати свою окрему ґазету, так як мають униятскі півцї в Галичинї; тому повинні користати із щоденної буковиньскої рускої ґазети для своєї власної орґанїзациї. Зрозуміло се вже кількох півцїв і прислали нам свої дописи, з котрих вибираємо поки-що одну, найцїкавійшу. Просимо пп. півцїв церковних перечитати єї собі і судити, але не так як Богдан, Юсип і Пентелейчук, тілько по справедливости. За то, що обстаємо за даскалами, чей жаден розумний даскал не повинен на нас гнївати ся, бо так дїти роблять, а не дозрілі люди.

Що пише п. півець А. В. К.

„Нема нїчого дивного на тім, що в наших часах кождий хоч троха сьвідомий своїх прав чоловік старає ся полїпшити свою долю. Часи такі, що „толкущему отверзется“; хто-ж не дбає о себе, то про него нїхто не пожурить ся. Урядники, професори, сьвященики, учителї народні, а навіть ремісники — всї лучать ся в товариства запомогові та допоминають ся лїпшої платнї. І вже неодні осягнули поправу сво-

---

40)

ЦАРІВНА.

Оповідане

Ольги Кобилянської.

—

(Дальше).

Наконець удало ся менї наклонити єго до того, щоби вийшов. Ішов непевним кроком за мною до своєї комнати, котру я єму сама відчинила, а коли я хотїла вже назад вертати ся, взяв обі руки між свої долонї і дивив ся менї довго мовчки в лице.

„Як ви страшно змарнїли!“ сказав ледви чутно, і єго доси сухі очи стали вогкі. „Ви додержали слова!“

Я усьміхнула ся сумно, здвигнувши мовчки плечима, і відвернула від него погляд, котрий затемнив ся слїзми. Він се замітив.

„Одинокий товаришу мій!“ сказав і стиснув мою руку по мужески. „Відки брав ти силу, хто додавав тобі єї і хто додасть на будуче?“

Сї немногі слова, висказані з великою щиростию, слова, яких я не чула за цїлий важкий час від нїкого, зворушили мене так глубоко, що я, ослаблена і зденервована до крайности, не могла оперти ся сильному жалю і відвернувши лице від него, сперла чоло о двері і заплакала тихим нечутним плачем. Я чула ся такою опущеною, такою осиротїлою, що була би найрадше поклала ся з померлою разом в домовину, щоби заснути тим вічним тихим сном, котрий не має нї мрій нї обудженя і не знає горя житя.

„Ідїть ви спочати!“ просив він здавленим голосом: „вам треба більше відпочинку як менї. З вас стала лише тїнь і було би просто несовістно, коли-б я, а ще надто яко лїкар, глядїв спокійно, як ви напружаєте свої аж до крайности зужиті сили і дальше. Досить уже пожертвованя, ви дали нам більше, нїж ми мали право жадати від вас.“

Я хотїла єму перервати, але він не допустив мене до слова.

„Нї, нї, не кажіть анї слова!“ просив він. „Ваш вигляд сьвідчить менї аж надто добре, з яким пожертвованем і з якою щиростию та любовю обходили ви мою матїр до послїдної хвилї єї житя. Будьте переконані, що моїм першим обовязком буде, віддячитись вам за все. А тепер ідїть, добра дитино! Наберіть троха сили, а менї скажіть, до чого маю брати ся найсамперед; я послухаю вас.“

„Я скажу аж пізнїйше“ відповіла я. „Ви занадто втомлені, щоби могли брати ся в сїй хвилї за яку небудь справу! Ляжте, в мене суть знакомі, є Оксана і єї добрий батько.“

Але він не слухав. Взяв мене за руку і відвів на силу до моєї комнати, вговорюючи в мене, що не є такий втомлений, як я думаю, або як може виглядає. Що ляже тодї, як я спічну доволї і зможу сама одна заступити єго дома; нехай єму повірю...

І я мусїла повірити єму — і він не лягав...

Блудила я мов мара по комнатах в довгій жалобній сукни, лякала ся сама свого блїдого схудїлого вигляду, а коли померша лежала хвилями сама, тягнуло мене на силу до неї і я кидала ся мовчки на єї холодну груди і загребавши обличе тутже лежала нерухомо.

Таку вже Бог долю дав, що трачу всїх дорогих менї людий.

І я плакала тихим, гірким сьміхом...

Хвилями не могла я в то вірити, що она вже не жиє! Се-ж було неможливе, що єї вже не було і не буде нїколи, що уста єї не заговорять до мене, рука єї не погладить мого волося, і она не пригорне мене до себе нїколи, нїколи! — що від тепер не пожурить ся моєю долею нїхто на сьвітї...

Крок за кроком снувала ся за мною межи всїми чужими і „свояками“ єї улюблена собака, з сумними очима і в низ спущеною головою.

Я бояла ся тих „свояків“. Їх погляди супроводжали мене неустанно і, здавало ся, в-одно говорили: „Тепер ти можеш собі вже йти. Тепер вже ми тут, она не потребує тепер жадної товаришки.“ Дивили ся за всїм, що я брала до рук, куди що поставила, і куди ходила. Лиш він один добрий для мене. Говорить по щирому, мов з сестрою, радить ся у всїм і як менї видить ся, зачинив би їм всїм найрадше перед носом двері.

Коли закривали домовину, я не тямила ся з шаленої розпуки, скричала мов божевільна і

еї долї, лише ми, православні півцї, спимо. Час уже нам проснути ся та подбати о себе!

Скажете на се: „А де-ж ми того допнем ся, хто нам то здобуде?“ Нїхто иньший, як не ми самі! Дехто радить удати ся з просьбою до консисториї, або й висилати депутацию до Відня. Я-ж питаю ся вас, панове товариші, чи вже того досить, чи потім можемо вже без жадної журби спати? Таже ми чули нераз в консисториї, що прецїнь за нас памятають. Я не перечу, що памятають, але таки платня наша така мізерна, що з родиною вижити годї, а давати дїти на дальшу науку — нам анї мислити! А ще нераз з доходів даскала обтягають пайку на паламаря!

Приїде на приклад протоєрей на візитацию. Питає ся між иньшим, чи платить що громада паламареви. Відповідають, що не платить. Отже протоєрей взиває громаду, аби платила, бо паламар не повинен громадї служити за дармо. Скаже то і поїде, а тимчасом громада і дальше не платить паламареви, тілько сьвященик дає єму дещо з тих гроший, що селяни дають на службу Божу для него і для даскала. Мене то дуже дивує, як то може бути, але то правда! Я знаю такі села.

То о платню для паламарів допоминають ся, хоть они не сталі і не мають шкільної науки; а ми, півцї церковні, і шкільну науку маємо, а проте становиско наше таке бідне! Тому ми, панове товариші, повинні подумати над тим, що нам робити, чи поможуть нам що наріканя і жалоби в консисториї, чи радше брати ся нам до орґанїзациї, до самопомочи.

Пословицї кажуть: „громада великий чоловік“, „один прутик легко зломиш, але цїлої вязанки прутів не зломиш!“ Так і з людьми. Ми мусимо заложити собі своє товариство запомогове, мусимо зорґанїзовати ся в одну громаду! Бо здати ся лише на ласку і нїчого не робити, то сором і гріх! Лише немічні очікують, а здорові роблять! Берім собі приклад з галицких півцїв, як они собі помагають: мають три свої запомогові товариства і свою власну ґазету „Дяківский Глас“, в котрій боронять своїх інтересів. Нас же тут на Буковинї є також тілько, що ми могли би заложити собі два товариства, одно руске, друге волоске, бо Буковина все таки за широка архидієцезия, аби даскали могли чи на загальні збори і на иньші нагоди з'їздити ся з далеких сторін до одного товариства. (Н. пр. коли би товариство було в Чевнівцях, то даскалам зпід Кімполунґа майже не можливо було би приїхати, бо дорога коштутала би їх більше, нїж вкладка до товариства).

Як же нам до того приступати?

Треба, розуміє ся, вислухати, що на то скажуть хоч деякі даскали, яку раду дадуть. Трудно нам і не потрібно ще поки-що з'їздити ся в тій цїли з усїх сторін на нараду, треба перше обговорити справу в ґазетї, вияснити, як і що, а потім аж з'їхати ся. Найвигіднїйше обговорювати нам нашу справу в „Буковинї“, бо еї маємо що дня в кождім селї, а своєї ґазети не потрафимо поставити, бо нас до такої дорогої річи за мало.

Ого! вже як бим видїв, що декотрі пп. товариші кривлять ся на то, що я раджу в „Буковинї“ писати! Адже она „фонетикою“ пише і — як дехто каже — польщить нас!

Панове товариші! Поговорім ми собі о тім по щирости. Правду сказавши, не ви видумали таке на нашу правдиво-руску ґазету *Буковину*, тілько видумали деякі панотцї, що руский хлїб їдять, а Русинів не хотять знати і шкодять їм. Добре їм, тим панотцям, що їх кишенї повні, бавити ся в полїтику та плести небилицї, що „фонетика“ Русинів польщить і т. п. Нам з ними не рівняти ся; ми не маємо причини дути в ту саму сопілку, що й зволощені панотцї: ми дїти руского народу, в високу полїтику не мішаємо ся, тілько хочемо жити і знати, що ми також не послїднї і можемо мати свою власну, не позичану від панотцїв думку. Коли-ж ґазета *Буковина* готова нас підпирати, то де розум, аби тому противити ся?

Настали такі часи, що панотцї поробили з нас своїх слуг і в наші голови вложили нам то, що у своїм власнім інтересї видумали. А ми повтаряємо за ними все, як ті малолїтні дїти! Питаю ся вас, чи то може бути, аби через кілька непотрібних букв нарід спольщив ся? Адже Волохи тому двайцять лїт всю кирилицю викинули і приймили цїле польске письмо, а прото они не спольщили ся! Чи Русини на них тогди кричали за то? Чи ви може *Буковини* не розумієте? Розумієте дуже добре, бо она не пише по московски, як иньші ґазети, тілько по нашому, по народному, цїлком зрозуміло. Але ви переймили від панотцїв напасти на правдивих Русинів і повтаряєте їх за ними без розуму.

Коли Волохи дістали свою ґімназию в Сучаві, то жаден Русин не противив ся тому, але коли сего року Русини дістали свою ґімназию, Волохи зараз рушили ся, давай кричати і горлати, панотцї відмовляли дїтий від школи — так як би нам за наші податки нїяка школа не належала ся. З того видите, товариші, що й найменьше добре дїло для Русинів зараз має своїх противників, а ви з тими противниками сходите ся і слухаєте їх. Час би вже мати свій власний розум і не відрікати ся рідної матери!

Декому певно залежить на тім, аби ми помагали зволощеним панотцям не лише в церкві, але і в їх полїтицї. Ми залежні від них, они можуть нас що хвилї позбути ся, і тому ми як не мовчимо, то таки тягнемо з ними в один бік, хоч нераз з болем серця. Але ми повинні і то знати, що по панотцю і учителю ми таки найвченїйші люди на селах, що наша служба — то служба для Бога, і що тому нам би належало ся більше незалежне становище і притім більше поважаня; і нашу думку повинні би пошанувати! Шануймо самі себе, то і нас будуть шанувати.

Так тепер, коли настала думка орґанїзациї даскалів, ми не вдаваймо ся з ворогами нашими, тілько з приятелями, навчім ся розпізнавати правду від неправди і як один муж дбаймо о свою долю!

Пишіть до *Буковини*, що ви о моїй радї думаєте! А потім побачимо, що дальше буде!“

А. В. К.
півець церковний.

До історий австрийского гимну народного.

Йосиф Гайдн (род. 31-го марта 1732 в Рорав коло Бруку над Литавою, умер 31-го мая 1809 у Відни) пізнав підчас свого побуту в Анґлїї трогаючий вплив британьскої піснї національної „Божи хорони короля“ (God save the King). Повернувши 1794 року до Відня, висказав він своєму добродїєви Бернардови баронови van Светинови, — що яко реформатор всїх справ наукових в Австриї впливав як найкористнїйше на всї дїла штуки і науки й стояв

зомлїла. Се простили они (свояки) менї „компаньонцї“, (говорила менї Оксана). Однак що син помершої вхопив мене як раз тодї під руки і майже на руках винїс з комнати, не простили менї. Так само не простили менї сего, що й Орядин, котрий був при тїй сценї (прийшов на похорон!) хотїв менї також помогти і лише Марко не допустив его. Отже були нараз „два лицарі“, як глумили ся. А вже просто загнївали ся, коли довідали ся про послїдну волю помершої. Їм не записала она нїчого. Все припало синови, а много річий велїла дати менї, між иньшим і срібла. Далї було еї бажанем, щоб я мешкала доти в призначеній нею для мене комнатї (в тїй самій, що мала доси) еї дому, доки або не схочу сама випровадити ся або еї син не виступить із служби маринарскої, не обійме сам заряду дому, або не продасть его. За те мала я удержувати порядок в домі, займати ся его винаємом і т. д. Они казили ся з лютости за таку „несправедливість“ і заявляли пізнїйше свої мисли зовсїм отверто перед Оксаною і другими менї і померший прихильними знакомими, а особливо перед Оксаною, щоб она донесла те все менї і Маркови. Маркови певно листом, бо в два днї по похоронї від'їхав.

Тут (говорили) не ходить нїкому о тих кілька безвартістних річий; без них жили, славити Бога, стілько часу та будуть жити і далї. Але се все є лиш „дуже комічне“ і одним доказом більше, що з небіжкою годї було справдї жити. Впрочім хто хоче присягати ся, що померша жадала в послїдних хвилях свого житя паперу і олівця? Чи було кому вільно до неї входити? Впрочім в то нїхто вже не хоче входити, бо як то каже якась нїмецка пословиця: „Nichts ist so fein gesponnen, das nicht käme an das Licht der Sonne“, але на голову також не впав нїхто. Або тота „компаньонка“! Чого поводила ся она так, як би померша була еї мати або пара до неї! Адже мала якихсь свояків, і то, як знали з дуже певного жерела, навіть дуже поважних свояків (тїтчині знакомі, як переконалась я вже опісля, були добре поінформовані!) і она не мусїла тут сидїти! Нехай собі говорить що хто хоче, але для порядної, роботящої, незіпсованої дївчини знайде ся завсїгди дома заняте, іде лише о охоту до працї. В неї мусить взагалї бути славне серце! Ледви тиждень минув, а она вже й картку виставила в вікно, що винаймає комнати. Боже змилуй ся, така невдячність і грубість чутя! пхати зараз чужих в комнати сердечної небіжки, котрої дух ще там лїтає. А вже еї комната то чисте варятство. Жіноча, себ то дївоча комната з чисто мужеским характером, Мати Божа! Над лїжком висить револьвер мов у якого полїцая. Фотоґрафії божевільних писателїв і якихсь мужицких поетів, а Божого образа то хоть і до вечера шукай! Одно однїське, що пригадувало щось подібного, то був малий образець, як Ісус Христос молить ся на Оливній горі. Образ сей— то буля видерта картка з якоїсь ілюстрованої часописи і (о ганьба!) пришпилений чотирьома шпильками до килимка над еї постелю. Але то не було ще нїчо. В однім кутї тої еї комнати — саме коло якогось Макартівского букету, висїв також „образ“. Він представляв цїлком неодягнену женщину, обвиту лишень в якийсь серпанок, як она нїби летить лїсом, а в руках піднесених високо в гору держить якесь сьвітло. Голову звернула поза себе, щоби бачити, чи за нею хто не слїдить, а сама усьміхала ся при[...]анюючим усьміхом, мов би й на тім нїхто не розумів ся.

Коли по похоронї треба було зійти ся з сином помершої задля обговореня якоїсь там справи, а умовлено, зійти ся в неї, то він, ходячи по комнатї, станув перед тим безсоромним образом. Она, компаньонка, помітивши се, сказала нїби рекомендуючи: „Блудне сьвітло.“

А він?

„Она подібна коло уст до вас“, сказав він.

„Се говорила панї Марко“, відповіла она (навіть не почервонївши) „і тому що она любила сей образ, я взяла собі его самовільно.“

„Не дарували-б ви менї его?“ спитав він. „Я любую ся в таких фантастичних творах...“

А она пристала на то, не вагаючись анї хвильки, мов би то випадало! При тім чинила ся така скромна. — Нехай він бере (говорила), она не має, розуміє ся, до образу нїякого виключного права, се було з еї сторони навіть нарушенем его прав і т. д., однак не відтягала від него руки, коли взяв еї та Бог знає за що поцїлував. А що она й тодї не зарумянила ся, се мало також своє значінє. Се лучалось їй очи-

тоді на чолї великого музикального товариства, — бажане, щоби й Австрия отримала подібну пісню, котра би одушевляла Австрийцїв в борбі за володаря і вітчину; заразом висказав Гайдн готовість, уложити такий гимн. Светин перказав сю гадку президентови правительства нижно-ракуского Францу ґрафови з Заврав, котрий повитав предложене Гайдна з великою радостию, обіцюючи собі з такої пісні в тодїшнім прикрім положеню Австриї великий успіх; він поручив проте проф. естетики при Тересиянум Леопольдови Гащцї уложене поезиї, а Гайдн переняв композицию гимну.

В сїчни 1797 року покінчили оба свою роботу.

Дня 12-го лютого 1797 р., в день уродин цїсаря Франца, відсьпівано новий гимн народний в зимовім театрі в присутности цїсарскої родини по раз перший публично. Гимн народний Гайдна принято з одушевленем і він став ся небавом загальним добром всїх народів Австриї.

Коли по смерти цїсаря Франца в р. 1835 переняв цїсар Фердинанд правлїне, уложив проживаючий тоді у Відни Кароль де Гольтай на завізване нові слова до гимну народного, відповідаючі зміненим обставинам, що й остали в уживаню аж до вступленя на престіл цїсаря Франц Йосифа І. (1848).

Під правлїнем цїсаря Франц Йосифа І. не було зразу автентичного тексту гимну народного; уживано бо кілька текстів. Року 1853 поручено І. Ґ. Зайдльови (родж. 21-го липня 1804 у Відни, номер также 17-го липня 1874) уложене нових слів. Єму завдячуємо теперішний текст, признаний Найвисшим відручним письмом з дня 27-го марта 1854 р. яко автентичний.

Коли з часом стали вживати ріжні відмінні мельодиї, призначило ц. і к. державне мінїстерство війни в цїли одностайности мельодиї на підставі оригінальної музики Гайдна нормальну мельодию для військової музики, котра зістала одобрена Найвисшим рішенем з дня 6-го квітня 1890 р.

Сю нормальну мельодию, котру від тепер належить уважати за одиноку важну, приписало ц. к. мінїстерство віроісповідань і просьвіти для всїх шкіл і наукових заведень підчинених мінїстерству просьвіти.

Дай Боже, щоби взнеслї звуки народного гимну одушевляли й на далї народи Австриї до вірної й повної посьвяти любви за цїсаря і вітчину.

До сеї передмови книжки „Melodie und Text der österreichischen Volkshymne“ додаємо ще, що новий руский переклад гимну народного, що тепер є в уживаню, виготовив бувший директор руської ґімназиї у Львові, совітник шкільний Василь Ільницкий. В горі наведена книжка вийде небавом і в руській мові і містити ме австрийский гимн народний (музику і слова): а) на один голос в супроводї фортепяну або орґанів, б) на два і в) на три голоси без супроводу, г) на 4 голоси мужескі та і 4 голоси мішаного хору із супроводом і без него. Цїна примірника 30 гелерів. Наклад ц. к. видавництва книжок шкільних у Відни.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 27-го липня 1896.

Подорож нашого цїсаря до Румунії. Про проґраму побуту нашого цїсаря в Румунїї доносять з Букарешту, що цїсар прийде враз з румуньским королем дня 28-го вересня с. р. з Верзїорови до Букарешту. На двірци повитають нашого монарха мужі державні, дипльомати, найвисші достойники держави, румуньскі ґенерали і австро-угорска кольонїя. Вечером буде місто ілюміноване. Дня 29-го вересня відбуде ся великий перегляд війска, а опісля поїде наш цїсар до Сїная, де замешкає в палатї в Пелеш, і побуде там до 1-го жовтня. На тї днї приготовляють великі забави в честь достойного гостя. Австроугорскі піддані, що перебувають тепер в Румунїї, приготовляють вже тепер свому монархови овациї і в тій цїли завязав ся вже осібний комітет. О скілько можна судити після до теперішних приготовлень, побут нашого монарха в Румунїї буде сьвітло празнований так австроугорскою кольонїєю, як також самими Румунами.

Сими днями був в Чернівцях фельдмаршал-поручник ґр. Шуленбурґ на інспекциї залоги. Кажуть, що окрім того мала та подорож на цїли зібране відомостий про социялїстичні аґітациї між черновецкою залогою. Додатково маємо ще занотувати, що попри одного фірера арештовано ще кількох вояків, але все діяло ся дуже тихо, аби публика о тім не довідала ся.

В гр. пр. реальній школї в Чернівцях було в минувшім шкільнім роцї з початку 562 учеників, а при кінци лише 495. Після походженя були з Буковини 355, з Галичини 62, з Румунїї 56; після народности було 344 Нїмцїв (враз із 266 жидами) 60 Волохів, 23 Русинів, 65 Поляків, 4 Чехи, 1 Француз, 1 Анґлієць і 1 Москаль; а після віроісповіданя було 136 рим. кат., 58 гр. пр., 24 протестантів, 14 гр. кат., 1 анґліканець і 266 жидів. Все жидів найбільше. З тих учеників одержали сьвідоцтво з відзначенем 29, 303 першу, 92 другу, 22 третю клясу, а 47 мають поправку з одного предмету.

Черновецка міска рада рішила на своїм послїднім засїданю, що надучителї народних шкіл при ул. семигородскій і палати краєвої мають випровадити ся з дотеперішних помешкань в школї, бо тї мешканя перебудують на кляси шкільні, а за те дістануть тї два надучителї річно 320 зр. на винаєм помешканя. Окрім того має осібна комісия винайти місце на дві нові народні школи. Чей же одна з них буде руска!? Вже час би раз, аби міска рада полагодила дотичну петицию „Руской Школи“!

Товариство лїкарів на Буковинї відбуде в середу вечером засїдане, на котрім буде обговорювати ся між иньшими також важну справу бібліотеки.

„Buk. Landeslehrerverein“ відбуде загальний збір своїх членів в Радівцях дня 21-го л. серпня с. р., де румунїзатори-учителї і їх „русскіи“ наймити, позбувшись членів-Русинів, мають вибрати Ісопескула, Воту і їх махерів аж на 3 роки, щоби позбутись клопоту і трепету щорічного, та заснути ще твердшим сном для добра бук. шкільництва і учительства.

„Бракосочитаніе“ г. директора (?) Евстахія Кириловича Продана съ г-жею Софіею де Чижевичъ состоится 30. л. юлія с. р. въ 8. ч. вечера въ рим. каѳ. (!) костелѣ въ Черновцахъ.“ Такі завідомленя розіслав гр. кат. „Русскій“, уч. Продан. — „Бук. Вѣдомости“ не подали чомусь доси сего доказу латинїзациї „староеристів.“

Археольоґічний винахід. Роботи коло будови каналів в Чернівцях ступають скорим ходом наперед. Тепер викопують рови коло зелїзниці і там найшли глубоко в землї підвалину з каміня, на три метри широку. Фахові люди твердять, що та підвалина буде мати около 2000 лїт і походить з часів римскої будови.

Нове нафтове товариство під фірмою Standart Oil Company of Galicia буде небавом судово зареєстроване. То товариство закупило в Східници коло Дрогобича 44 закопи за 700.000 фунтів штерлїнґів ($8\frac{1}{2}$ мілїонів зр.). Основний капітал товариства виносить мілїон фунтів штерлїнґів.

Послїдна воля монаха. В Палермо в Італїї помер старенький монах Фра Паскаль, котрий 60 лїт жив в тамошнім монастири. Мешканцї міста поважали его все як сьвятого задля его аскетичного житя. Єго мали також за пророка, бо его числа часто „виходили“ на льотериї. Перед

видно не перший раз, хоч як приходила она до такої довірчивости? Він, звістно, мужчина як і кождий иньший, нинї тут, а завтра там, але она?

А коли всї розходили ся і він при прощаню дякував їй щирими словами, що она була для помершої мов донька, то она розплакала ся і не відповідала нїчого. То мало єму виявити єї превелике чувстве! Ха-ха-ха! хто би в те увірив! Він балакав ще, що прийде на-рік і поставить помершій з єї (компанїонки) помочию красний нагробний памятник, що тепер не може сего вчинити, бо мусить як найскорше вертати, але оставляє дорогий гріб єї опіцї. А відтак попращав ся, хитрий, не надто тепло і пішов. Ночував нїби в готелю, від коли помершу похоронено і она нїби сама мешкала, але в вечер таки того самого дня (другого дня мав від'їзджати) був у неї ще раз...

Чи по образ?

Стара кухарка казала, що пан забув свою подорожну торбу у панни, котру она схоронила на его просьбу в себе... Може! На кождий випадок визирала і з того якась тактика; впрочім кого має она обходити? Кого мають обходити такі самостійні незамужні жінки?...

Не знаю, чи сьміяти ся, коли нагадаю те все, так як Оксана, котра оповідала менї се на те, щоб розсьмішити мене, чи плакати, що стрічаю таке співчуте в жінках, котрі повинні моє смутне безвідрадне положене розуміти? Справдї не знаю.

Що до їх критичних оповідань, то в дечім сказали і правду, хоть єї инакше треба розуміти. Н. пр. що-до образу, що-до подяки, а навіть і що-до вечірної візити. Справдї, він відвідав мене. Прийшов забрати ще якісь потрібні папері, котрі находили ся у мене, і щоб — як сказав — стиснути у-послїдне по товариски руку.

„Дайте менї слово“, просив при тім, „що дасьте менї вскорі нагоду віддячитись вам хоть по части за вашу щирість і пожертвоване і що в прикрих хвилях звернете ся до мене.“ А я вагала ся подати єму на се руку. Нї, я не хотїла за те подяки, що робила просто з вдячности і привязаня для бідної помершої, котра стала ся для мене в найкритичнїйшій майже хвили мого житя справдїшною спасительков. При нїй пізнала я инньше жите, як дотеперішне, напятноване самолюбством і ненавистию; у неї найшла я пошановане і любов і для неї не була я одною з тих, над котрими добрі люди мусять і без любови мати милосерде.

Він спостеріг моє вагане і оно заболїло его.

„Ви вагаєте ся?“ спитав. „Правда, ви маєте вже товаришів, і то близьких — і за ким ваші слова дістались би до мене, то они прийдуть до вас кождої хвилї. Я очивидно спізнив ся із своїм проектом, або мене вже за богато в кружку ваших вибраних. Жаль менї!“ І помимо всего горя, що тяжіло на нїм і майже зломило его, усьміхнув ся по давному на-пів гордо а на-пів насьмішливо. А той усьміх викликав в менї так само як і давно чувство ураженої гордости; однак я була смертию моєї опікунки так прибита, утрата єї для мене була таким великим ударом, що все проче здавало ся менї супроти того дрібницею і я не могла боронити ся по давньому.

„Я маю товаришів, то правда“, відповіла я, усьміхаючись слабо. „Оксана, і ще одна дама, ви єї не знаєте, але...“

„Дама?“ спитав він.

„Дама. Одна молода малярка.“

„А більше нїхто?“

„Нїхто.“

„А той, що був тут на похоронї?“ спитав майже роздражнено і вдивив ся в мене великими ожидаючими, непевними очима, що на его блїдім марнім лици, здавали ся ще більшими.

„Хто-ж тут був? Я справдї не знаю.“ І в тій хвили я справдї не догадувала ся, кого він мав на думцї.

„Не знаєте? А Орядин що? Він ваш товариш!“

„Він?“ Я усьміхнула ся болїсно, опісля глянула повним, поважним поглядом на него, а чоло зморщило ся в мене мимоволї хмарно.

„Чи він того не гідний? Впрочім він не мій товариш, хиба в деякім змислї...“

„В деякім змислї!“ повторив іронїчно, і не вижидаючи дальшого поясненя від мене сказав: „І тому ви не можете дати менї слова на те, о що я вас просив!“

(Дальше б.)

своєю смертию закликав слугу монастиря і казав піти до редакциї одної італїяньскої ґазети з просьбою, щоби та ґазета надрукувала в слїдуючім числї пять ним наданих чисел для льотериї. Редакция вволила волю монаха, а на другий день цїле місто побігло на льотерию, аби „покласти“ ті числа.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 26-го липня 1896.

		Львів.				Чернівцї.		
Пшениця . .	від	6.90	до	7.25	від	6.90	до	7.—
Жито . . .	„	5.75	„	6.—	„	5.30	„	5.40
Ячмінь бров. .	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Ячмінь простий	„	4.50	„	4.90	„	.—	„	.—
Овес . . .	„	5.70	„	6.—	„	5.10	„	5.20
Ріпак . . .	„	8.50	„	9.—	„	7.90	„	8.10
Горох . . .	„	4.50	„	8.—	„	0.—	„	0.—
Вика . . .	„	4.25	„	4.75	„	0·—	„	0.—
Льнянка . .	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Біб	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Бобик . . .	„	4.25	„	4.50	„	0.—	„	0.—
Гречка . . .	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Конюшина черв.	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0. —
Конюшина біла	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0·—
Конюш. шведск.	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0·—
Кукуруза стара	„	0.—	„	0.—	„	4.25	„	4.30

Хміль 12.— 15.— злр. за кільо у Львові оковита за 10.000 лїтрів 12.75—13.25

Конкурс до бурси.

Видїл „Руского Народного Дому“ в Чернівцях розписує сим конкурс на приняте учеників до „Бурси“ товариства з слїдуючим шкільним роком 1896/7.

Приймаючи до „Бурси“ взагалї учеників-Русинів шкіл середних, відзиваємо ся в сїй справі передовсїм до родичів і опікунів тих учеників, що в речинци перед вакациями зложили вступний іспит до I. кляси новооснованої ц. к. низшої ґімназиї в Чернівпях (при улици шкільній), як також і до тих родичів, що ще по вакациях наміряють записати свої дїти до сеї ґімназиї.

Бурса „Народного Дому“ дасть своїм вихованцям: вигідне помешкане (в комнатах товариства, ул. Петровича 2); харч, опал, сьвітло, услугу і пране 3); достарчить їм—о скілько на то призволять фонди — книжок і приборів шкільних: 4) постарає ся о відповідний їх надзір, в потребі і о лїкарску опіку та о полекшу шкільної науки через совістних інструкторів; взагалї займе ся як найстараннїйше цїлим їх вихованем.

Місячна оплата за одного ученика виносить 15 зр., однак бідних учеників буде приймати ся і за знижену оплату, а по змозї навіть цїлком безплатно; належитість можна після умови сплачувати також натуралїями і віктуалами.

В поданю, заосмотренім метрикою, сьвідоцтвом шкільним і евентуально сьвідоцтвом убожества (коли подає ся о знижене оплати) треба виразно заявити, за яку оплату бажають собі родичі принятя своїх дїтий до бурси; ученики, що вже перед вакациями зложили вступний іспит до I. кл. ґімназияльної, не потребують залучувати метрики і сьвідоцтва шкільного. Приняті до бурси ученики мають виказати ся при вступі, що посїдають 4 пари біля, 2 рушники, 2 простирала, подушку, ковдру або коцик і відповідну одежу. Подане належить вносити найдальше до 15-го н. ст. серпня с. р. до заряду Бурси „Руского Народного Дому“ в Чернівцях, ул. Петровичи 2.

Від Видїлу „Руского Народного Дому“, Чернівцї, дня 23-го липня 1896.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Руської Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.